

גיליון מספר 5, שבת "זכור", פרשת צו, ערב פורים תשע"ד

דרכי נועם – מיכה אמיר

"שבת זכור" מביאה איתה ציווי לזכור את אשר עשה לנו עמלק. אבל השם שניתן לה נשמע קצת כמו ציווי עכשווי. כאילו את שבת זכור עצמה נצטרך לזכור. וזאת על אף שבשבת זכור אינה שונה מהותית מהשבחות שהיו לפנייה או מאלה שיבואו אחריה. תכל'ס, היא גם די דומה לשבת זכור של השנה שעברה וכנראה גם לזו של שנה הבאה. ובכל זאת, יש באוויר תכונה מיוחדת שעשויה אולי לגרום לנו לזכור את השבת הזו. היא מבשרת את בוא פורים שתמיד יגיע בשבוע שאחריה ובשנים נורמאליות (לא כמו תשע"ד) היא מבשרת גם את בוא האביב. היא מכריזה על בואה של עונת פסח, עונה ארוכה ומייגעת שאינה נתחמת כפי שמקובל לחשוב רק בתוך שבעת ימי החג... ובכן, שבת-זכור שלום! הגיליון הזה מכיל קצת פורים וקצת שבת וקצת אביב וקצת רבות. אבל בעיקר הוא מכיל קצת יותר חברי קהילה שעולים על הבמה הזו ומשמיעים את קולם. נהדר לקרוא את פירות העט של חברינו. יש משהו נעים בלקרוא ולראות בעיני רוחנו את הכותב או הכותבת. הרבה פעמים זה מלמד עליו או עליה משהו שלא ידענו ומאיר זווית ייחודית שלו או שלה שלא ראינו קודם. אז תודה לכל הכותבים והזמנה למי שרוצה להתנסות. הן קהל הקוראים והן המערכת די ידידותיים בשביל מי שיש להם אספירציות פובליציסטיות בלתי ממומשות. נסו אותנו!

מיכה אמיר – חבר ועד הנהלה, מנכ"ל משקי דן, חרוץ חובב

מעט היו"ר – מאיר קלך

שבת שלום לכולם. בעת כתיבתן של שורות אלה אתם בודאי מתכוננים במרץ רב לנשף פורים הקהילתי שמתוכנן להיערך ביום חמישי. כשהשורות תיקראנה, זה כבר יהיה אחרי. הייתי רוצה לסכם ולסקר כבר עכשיו את האירוע, להכתיר אותו בהצלחה רבה ולהודות למארגנים ולמארחים אבל זה טיפה מוקדם מדי... במוצאי שבת נארה לקריאת המגילה קבוצה של "תגלית". מדובר בחברה בני 20 עד 26 שלרבים מהם זו הפעם הראשונה שהם חווים חג זה. הזדמנות בשבילנו לתרגל את הכנסת האורחים ואת סבר הפנים הטובות שלנו. מיד לאחר קריאת המגילה, יפעל שוק פורים כיפי שבו יהיו דוכנים והפעלות לילדים (גילאי 3-11) בהפעלת נוער הקהילה ובאחריות עדינה זקס. תודה ליזמים ולמפעילים וביולי נעים למשתתפים. בהמשך הגיליון תוכלו לקרוא על עוד פעולות תרבות שמתארגנות במסגרת הקהילה. יוזמות ברוכות שעושות אותנו יותר ויותר קהילה ומהדקות את הקשרים בנינו. שנמשיך כך! שבת שלום ופורים שמח.

מאיר קלך – יו"ר ועד הנהלה, מרצה הנדסת מערכות מידע באוניברסיטת בן-גוריון וממייסדי עמותת "גשר ההלכה"

קצת רבות – אראלה רומי עמיאל

רצינו להמליץ בחום על קומדיית הקאלט מייקל, אותה ראינו בתיאטרון היהלום ברמת-גן. ההצגה מצחיקה בטירוף, שוחטת כמעט כל איקון עכשווי של התרבות הישראלית, ועושה זאת בחן רב. ההצגה עלתה לראשונה כעבודת גמר בבית הספר לתיאטרון חזותי של הבמאי אבי דנגור, והפכה ללהיט פרינג', שרץ על במות שונות ברחבי הארץ מאז שנת 2007. ההצגה מועלית ע"י "אנסמבל מייקל" אליו הצטרף השחקן אסי כהן ("ארץ נהדרת", "זוהי סדום", "שאוילי", ועוד). הקהל מוזמן להשתתף בטקס לזכרו של מייקל, הנערך מידי שנה ע"י בני משפחתו – רבקה, דובי, האחות יסמיניש, ופג-החבר הטוב. המשפחה מקבלת את פני הצופים – משתתפי הטקס, כבר עם כניסתם לאולם, מסייעת להם לתפוס את מקומם ("הנה, תשבו פה, יש פה חור. תשבו בחור") ומציעה להם כיבוד. בתום ההצגה תושיט רבקה עוגה שנותרת לאחת הצופות, ותאמר לה: "את זה תקפאי. את יכולה להפשר. עושים מזה כדורי שוקולד מצוינים". התכנית האומנותית מפורטת על גבי בריסטול, כדי לא להתבלבל, וכוללת נאומים, קטעי מחול ושירה, וגם הפתעות.

הערות שוליים: שאלנו את ג'ורג' (אסי כהן), אם כדאי להמליץ על ההצגה לחברי קהילת דרכי נועם, וזו תשובתו:

"ראשית, לכבוד גדול הוא לי, שאתם מתעניינים בהצגה שלנו. עצוב ביותר שלא זכיתם להכיר את מייקל, וגם הוא לא זכה להכיר אתכם. חשוב להזכיר במעמד הזה את עמותת אד"י, ולהגיד לכל אחד ואחד מכם שנמצאים בחיים, שעדיין לא מאוחר מכדי לחתום. במיוחד חשוב אם אתם מתכוונים לבא להצגה ברכב שלכם, ולשתות איזה דרינק קטן לפני, או אחרי. אתם תסלחו לי שאני מדבר ככה, אבל אני מרגיש איתכם איזה קליק מיוחד. אתם מוצאים חן בעיני, ואולי אני אבוא גם כן לבית כנסת שלכם, במיוחד אם יש אצלכם בנות שדומות לרבקה, שהיא אישה אצילה מאד ובדיוק בטעם שלי. ואם אתם מגיעים ברכב, אולי יש לכם מקום עד צומת קאסם, שאז אני לא אצטרך לקחת אוטובוס אחרון או לישון בבית של דובי ורבקה, למה דובי לא ממש בנאדם שאוהב אורחים. בקיצור, אתם תחליטו לבד אם תבואו או לא, אבל אם אתם באים, שיהיה בקלאסה, הא?..."

אראלה רומי עמיאל

טיול פסח

כמידי שנה נצא לטיול חול המועד קהילתי. למי שלא מכיר מדובר בטיול קמפינג עם לינה באוהלים. הטיול יהיה באזור ערד, מותאם למשפחות, בימים רביעי והחמישי ה-16/17/04, למחרת ליל הסדר! לינה בחניון מצדה מערב על בסיס אוהל בדואי ענק, נקבל מזרונים. כל אחד צריך לדאוג לשקי שינה.

עלות לינה וכניסה רגלית לאתר מצדה דרך הסוללה (לא כולל הסעה, פירוט עלויות הסעה בהמשך):

עלות	מבוגר – מעל גיל 18	ילד מעל גיל 5, עד 18
למנויי מטמון	45 ₪	40 ₪
למי שאינם מנויי	75 ₪	65 ₪

להרשמה לטיול, נא לשלוח מייל לצורית גלבו (tsourit.gilboa@gmail.com). לציין מספר חברי המשפחה המגיעים בחלוקה לפי גילאים. (כמה מבוגרים, כמה ילדים מגיל 5 וכמה ילדים מתחת גיל 5).

הסעה מאורגנת: לטיול יצא אוטובוס ובו 50 מקומות. כל הקודם זוכה. עלות מקום באוטובוס 70 ש"ח לכל מקום. (מסובסד ע"י הקהילה) הרישום לאוטובוס עד שייגמר המקום או עד מוצאי שבת ה-05/04, הקודם מבניהם. יש לרשום צ'ק לפקודת קהילת דרכי נעם, להצמיד אל הצ'ק דף שעליו כתוב מי הנרשמים וכמה מקומות לשמור באוטובוס. אין חזור כספי במקרה של ביטול ההרשמה. (אפשר למכור את המקום למשפחה אחרת מהקהילה שמעוניינת בו).

כולם כולם מוזמנים להירשם!

שלומי אודליה וצורית.

מוכרחים להשתנות! האומנם?

מכירים את החוויה של מדידת בגדים שאף פעם לא נקנה? נכנסים לחנות ומודדים בגד רק בשביל לראות איך אנחנו נראים בתוכו. רק בשביל ההרגשה השברירית הזאת הנובעת מהתבוננות במראה, בדמות של מי שהוא לא אנחנו ולא יהיה אנחנו. חג הפורים מזמן לנו חוויה דומה. חלון הזדמנויות צר נפתח לנו ובו מותר לעשות מה שבדרך כלל לא עושים. לשנות, להשתנות, להעמיד פני אחר. כאילו בחג אחד יחיד מרוכז הצורך השנתי לא להיות אנחנו. ובכל זאת, הדוגמא שבראש מדגימה כיצד הרצון להיות אחר נוכחת בכל השנה.

יש שינויים בלתי נראים. כאלו שרק מי שקרוב אלינו באמת יכול לזהות אותם. אחרים יחסו אותם לתכונות אישיות שלא שמו לב אליהם קודם. לאחר ששינינו באמצעים כימיים את מצב הרוח שלנו הגיע העת לשנות היכולות הביצועיות שלנו. טרנד בריאות חדש מאיים להציף אותנו – שינוי הביצועים על ידי גריה חשמלית של המוח. המוח הוא סוג של סוללה. כשיש לה מספיק אנרגיה היא עובדת וכשלא בדומה למצבר במכונית אפשר לטעון אותו גם מבחוץ. מזרימים לו חשמל ואופס ... הראיה שלנו חדה יותר. מגרים אותו במקום אחר ואפשר לשבת בנחת בלי לזוז מהמקום.

אם זה נשמע לכם מפחיד, זה כנראה משום שמדובר במקבץ של טכניקות שפותחו על ידי המשטר הסובייטי. כיום, חוזרים לבחון את היתרונות שיש לטכניקות הללו בטיפול במגוון רחב של תפקודים ובעיות מנטליות. מטופלים חובשים קסדה ובה אלקטרודות המזרימות זרם ישר או זרם חילופין בעוצמה נמוכה מכדי שיורגש באופן ממוקד למשך כחצי שעה. וכבר לאחר הטיפול הוא חש הקלה - אין לו צורך לבצע טקסים, מצב רוחו משופר, הוא פותר בקלות רבה יותר בעיות במתמטיקה, זוכר יותר טוב, ואפילו מצייר יותר טוב.

מכאן הדרך קצרה לשיפור ביצועים גם של אנשים ללא קשיים. ישנם צבאות המאמנים את לוחמיהם בצליפה תוך כדי שימוש בקסדה זו ומגיעים לרמת דיוק טובה יותר גם ללא הקסדה. מהשימוש הצבאי זולגת הטכנולוגיה לאימון ספורטאים ובקרב מאוד גם לשיפור היכולות שלנו בתחומים נוספים. אחרי הכל, אנחנו רוצים להיות טובים יותר, לא?

יוסי ארנרין פסיכולוג חובב טכנולוגיות טיפוליות

פרשת צו (שבת זכור): גורל, בחירה, או השגחה? – איתן כהן

האם לכל אחד מאיתנו גורל כתוב מראש, ממנו לא ניתן לחמוק? לחילופין, האם האדם הוא בעל יכולת לתכנן את חייו, ולהוציא את תכניותיו אל הפועל? האם לאנשים טובים באמת קורים דברים טובים, והאם ישנו בנמצא כוח עליון, שגומל לצדיקים ולרשעים?

פייר סימון לפלס, פיזיקאי מבריק בן המאה ה-19, האמין שניתן להסביר כל אירוע ביקום במונחים של סיבה ותוצאה. לתפיסתו, אי-היכולת של המדענים לחזות במדויק את העתיד לא נבעה מכך שהעתיד אינו בר-חזיון, אלא משום שכל חוקי הפיזיקה עדיין אינם ידועים; מכלול הנתונים הנדרש לצורך כך אינו בנמצא; ולמדענים בני זמננו לא היתה אפשרות לעבד כל כך הרבה נתונים בעת ובעונה אחת. אך לדבריו, אילו ניתן היה להעלות על הדעת "שְׁכָל אֲשֶׁר יֵהָא מְסוּגֵל, בְּרַגַע נְתוּן, לְהַבִּיין אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת הַמַּפְעִילִים אֶת הַטֶּבַע, בִּיחַד עִם מַצְבֵיהֶם שֶׁל כָּל הַיְצוּרִים וְהַעֲצָמִים הַמְרַכִּיבִים אוֹתוֹ; וּבְנוֹסֵף עַל כֵּךְ אִילוֹ שְׁכָל זֶה הִיָּה אֲדִיר מְסַפִּיק בְּכַדִּי לְנַתַח אֶת מְכֻל הַיְדִיעוֹת הַלָּלוּ... [אזי] עֲבוּר שְׁכָל כֹּזֵה לֹא הִיָּה שׁוֹם דָּבָר בְּגֵדָר נַעֲלָם, וְהַעֲתִיד, בְּדִיוֹק כְּמוֹ הַעֲבָר, הִיָּה חֲשׁוֹף לְעֵינָיו..." (לפלס, 'מסה פילוסופית על ההסתברות')

בספרו של הרצל, אלטנוילנד, לעומת זאת, מוצגת גישה הפוכה; כזו שמאמינה ביכולתם של בני אדם לשנות את עולמם, וכפועל יוצא מכך גם מטילה עליהם את האחריות לתיקונו. הספר מתאר ביקור בתיאטרון היהודי שחזה הרצל בדמינו, בו צופים גיבורי הסיפור בהצגה העוסקת בדמותו של משיח השקר שבתאי צבי. בין הדמויות מתפתחת שיחה שולית-לכאורה, ששופכת אור על התפיסה של הרצל:

... "מוזר לגלות שתמיד יש אנשים שמאמינים לטיפוסים כאלה, העיר פרידריך.

"נראה לי שמאחורי הדבר עומדת סיבה עמוקה," השיב דוד. "...חישבו על הזמנים שבהם הופיעו שבתאי צבי ודומיו. אלה היו זמנים קשים ואפלים. העם שלנו לא היה מסוגל לסמוך על עצמו, ודמויות כאלה היפנטו אותו. רק מאוחר יותר... הגיע עמנו המנודה לידי הכרה שגאולתו לא תבוא באמצעות עושי נפלאות למיניהם, אלא רק מכוחו שלו... מעשי האלהים באמצעות היהודים! אומרים הדתים האמיתיים שלנו." (אלטנוילנד, ספר שני, פרק שישי)

הרמב"ם, שעסק רבות בשאלת הבחירה החופשית, הביע עמדה נחרצת, לפיה האדם הוא בעל יכולת לפעול כפי שירצה, ובסופו של יום יצטרך לתת על כך את הדין: "נדע בלא ספק, שמעשה האדם ביד האדם; ואין הקדוש ברוך הוא מושכו, ולא גוזר עליו לא לעשות כך ולא שלא לעשות כך... ומפני זה נאמר בנבואה שדנין את האדם על כל מעשיו כפי מעשיו, אם טוב ואם רע. וזה העיקר, שכל דברי הנבואה תלויין בו." (הלכות תשובה פרק ה')

ברגע המכריע ביותר של המגילה, אנו קוראים על דיון מרתק שמתקיים בין מרדכי לאסתר. בעוד שמרדכי דורש מאסתר "לְבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ לְהַתְחַנֵּן-לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל-עַמָּהּ", אסתר טוענת כי "כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יְבֹא-אֶל-הַמֶּלֶךְ [...] אֲשֶׁר לֹא-יִקְרָא אֶחָת דָּתוֹ לְקִמְיֹת." התשובה של מרדכי לטענה זו מאלפת, במיוחד לאור שלוש התפיסות השונות שהוצגו לעיל:

אם-הַתְּרַשׁ תִּתְרַשֵּׁי בְּעַת הַזֹּאת רַחַם הַצֶּלֶה יַעֲמֹד לְיְהוּדִים מִמְּקוֹם אַחַר וְאֵת וּבֵית-אֲבִיךָ תֵּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם-לְעַת כְּזֹאת הַצֶּעֶף לְמַלְכוּת.

נדמה, כי בפסוק עמוס זה מקופלות כל שלוש הגישות, וזאת למרות שהן סותרות זו את זו, לכאורה. הביטוי "אם-הַתְּרַשׁ תִּתְרַשֵּׁי" רומז על כך שביכולתה של אסתר לשנות במעשיה את מהלך ההיסטוריה. אך מהביטוי "רַחַם הַצֶּלֶה יַעֲמֹד לְיְהוּדִים מִמְּקוֹם אַחַר וְאֵת וּבֵית-אֲבִיךָ תֵּאבְדוּ" עולה שמרדכי מאמין בהשגחה פרטית ולאומית. הפסוק האחרון, בניגוד לשני הראשונים, מבוסס על ההנחה לפיה לכל אדם גורל ויעוד, שאותו אין לו ברירה אלא להגשים. נדמה כי בעל המגילה הכיר בקיומן של שלוש הגישות הללו, ובכך שמציאות חיינו אינה מאפשרת לנו לוותר על אף אחת מהן; וזאת למרות המתח השורר ביניהן.

איתן כהן – חבר ועד הנהלה, מורה למחשבת ישראל ומנחה בתוכנית "בארי" במכון הרטמן

העלון הקהילתי של דרכי נעם, מודיעין

מה בין חג פורים ושיגעון מרס? – אליזת זימלמן

פרשת זכור היא הזדמנות לכולנו לזכור את מעשי עמלק. בשבילי, היא מעוררת כמה זיכרונות מילדותי סביב התקופה המיוחדת הזאת. כמי שגדל באזור לא סימפטי מדי מבחינת מזג אוויר, ולמרות שפסח מכונה חג האביב, חג פורים בישר לי את האביב, אחרי חודשים רבים של סופות שלגים וקור כלבים. הזיכרון השני הוא קצת יותר משמעותי בעיני – פורים הוא יום הולדת שלי. ולכן, החג הוא בעצם יום של התחדשות אישית עבורי כל שנה ושנה. אבל הזיכרון החשוב ביותר שעדיין מהדהד בתוכי סביב פורים הוא מה שמכונה "march madness" (שיגעון של מרץ). פורים כמעט תמיד נופל בחודש מרץ, ולעיתים קרובות באותו שבוע ש – march madness מתחיל. לאלה שלא מכירים את התופעה הזאת, march madness הוא פולחן ספורטיבי שמסכם את עונת הכדורסל למכללות ברחבי ארה"ב. הנה כמה קווים משותפים בין march madness ופורים:

- א. **הנשף והריקוד הגדול:** תמה מרכזית במהלך מגילת אסתר שאנחנו קוראים בפורים הוא הנשפים הרבים הכוללים הרבה אכילה, שתייה, והתנהגות יוצאת דופן. בין מספר השמות האלטרנטיביות של march madness, הבולט ביותר הוא "הריקוד הגדול" (big dance) בשל האווירה החגיגית שמתרחשת סביב הטורניר.
- ב. **"פור":** פורים נקרא על שמו משום שהמגן הרשע הפיל פור כדי להחליט איזה תאריך יהיה יום שמיים. ביום א' הקרוב, בשעה 18:00 לפי השעון במזרח ארה"ב, יוכרז 68 המכללות שישתתפו ב-march madness השנה. ההכרזה היא תוצאת וועד החלטה שמפילה פור במאמציה לשבץ כל הקבוצות לפי אזורים.

ג. **אסטרונומיה וברקטולוגיה (bracketology):** לפורים יש מספר הקשרים אסטרונומיים. התאריך, י"ד ו-ט"ו באדר, בדיוק באמצע חודש ירחי, ולכן, בשנים רבות יש ליקוי ירח חלקי או מלא בהג עצמו. כמו כן, התאריך י"ד באדר הוא לרוב התאריך האחרון בחודש בו ניתן לברך את ברכת הלבנה. במגילת פורים עצמה, יועצי המלך מכונים "החכמים יודעי העיתים", דהיינו האסטרונומים היודעים לחשב את

מיקומי הכוכבים בשמים, לחזות אירועים חשובים, ולהפיק מתצפיות ותחזיות אלו תחזיות אסטרונומיות מפורטות. במרץ' מדנס, כל אחת מן הקבוצות, 64 אחרי הפלתם של 4 קבוצות בקדם טורניר, משובצת לאחד מארבעה אזורים ומדורגת בין 1 ל-16, לפי הישגיה במהלך העונה כולה. בתוך האזור ששובצה. התוצאה היא סוג של עץ ענף המכונה ברקט (bracket) עם 4 ענפים, כל ענף מייצג אזור, המתחברים לגזע. הטורניר מבוסס על שיטת ה"נוק אאוט" – מי שמנצח מתקדם ומי שמפסיד נזרק. אחרי 4 שלבים, ארבעת הפינליסטים (הפינל פור) מתמודדים, ושני המנצחים מתמודדים בגמר, כשבועיים וחצי אחרי תחילת הטורניר. לאור הפופולאריות של הטורניר, עשרות מיליוני אמריקאים ממלאים bracket עם הקבוצות שהם חוזים שינצחו בכל אחד מ-67 המשחקים בטורניר. במקביל "החכמים יודעי העיתים", כתבים, שדרנים, ופרשנים בכל רחבי המדינה, מנתחים את ה – bracket כדי להעביר לכלל האוהדים את התובנות שלהם. הפרשנות הפרה-מדעית הזאת מכונה ברקטולוגיה.

- ד. **הבלבול:** כל המנגנון של march madness הוא כל כך מסובך ומבלבל, אני בטוח שאחרי הסבר כל כך ארוך ומפותל אתם מספיק מבולבלים והגעתם לרמה שאליה ראוי ורצוי להגיע בפורים – המצב שלא נוכל להבדיל בין המגן הרשע ומרדכי. חג פורים שמח ו – march madness מהנה!

אליזת זימלמן, אוהד מס' 1 בארץ של האורג' מאוניברסיטת סירקיוז

"אם אין קמח..." , אין עוגיות בלונדיז של קשת זקס – דניאל וינטרוב ממליצה

כמעט כל פעם שאכלנו אצל משפחת זקס הגישו "בלונדיז" לנשנוש לפני ו/או אחרי הארוחה. משפחת זקס – אלי, עדינה, קשת, יובל ויאר. צריך בעצם מדובר בתבנית שלמה של בצק שוקולד-צ'יפס, וזו למעשה עוגה. או אולי עוגייה אחת גדולה. או הרבה עוגיות שהתחברו... וזה ממש טעים! כל פעם מחדש – פשוט לא יאמן. אני חושבת שהמרכיב הסודי זה אהבה, אבל הם לא היו מוכנים לאמת את זה. האופה הראשית היא קשת, הבת הבכורה, והיא ספרה לי את האגדה איך הכל התחיל. ומעשה שהיה כך היה: פעם קשת, יובל וחברה שחקן, ויובל נפגעה. קשת והחברה רצו לשמח אותה ובקשו מעדינה להכין ליובל משהו טעים כדי לשפר את מצב הרוח שלה. עדינה המליצה שבמקום להכין כל עוגייה בנפרד לתת להן להתמזג בתבנית. (תחשבו על המסר שנובע מזה בקשר לחיבור בין חברים ושיתוף פעולה בעת משחק...) וזה באמת עבד!! ומאז קשת מרבה להכין את "הבלונדיז" עם המרכיב הסודי שלה (?). היא אפילו הכינה אותן לבת מצווה של גפן בתי שהיא חברה טובה של קשת.

המתכון:

בקערה אחת לערבב היטב: 200 ג' מרגרינה (מחמאה), כוס סוכר לבן, חצי כוס סוכר חום, חצי כפית וניל, 2 ביצים. בקערה שנייה לערבב: ¼ כוסות קמח, כפית סודה לשתייה, ½ כפית מלח. לערבב ביחד את שתי הקערות ולהוסיף שקית שלמה של שוקולד צ'יפס. לשפוך לתבנית מלבנית משומנת. לאפות בחום של 180 מעלות כרבע שעה. עדיף לאפות קצת פחות כדי שיימס בפה. בתאבון בתמונה: קשת מציגה את התוצאה.

עורכי המדור: עטרה ושגיא וולק-יצחקי

פרשת פקודי – לאן נעלם המזבח? יהודה לוי-אלדמע

המזבח עומד במוקד פעילותו של הכהן בעבודת הקודש. המזבח הוא המדיום שקושר בין האדם לאל. היהדות עוסקת בשלושה סוגים של מזבחות: מזבח לה', במה, ומזבח עבודה זרה. על פי התלמוד המזבח נועד להסרת גזירות רעות על העם, ליצירת קירבה מוחשית בין העם לאלוקיו ולהשפעה על הכלכלה. מזבח העולה בבית המקדש הראשון היה גדול מקודמו שהיה במשכן. הוא היה עשוי אבן גוויל ושימש גם כמקום מפלט והגנה. בבית המקדש השני הוקם מזבח העולה על ידי עזרא הסופר. לאחר מרד החשמונאים וטיהור בית המקדש נגנזו אבני המזבח שחוללו על ידי היוונים ונבנה מזבח חדש. אירוע זה מוביל לתל באר שבע שהוכרז כאתר מורשת עולמית על ידי אונסקו. בתל אנו רואים עיר מתוכננת מתקופת מלכי יהודה. העיר מוקפת חומה ושער. העיר חרבה בעת מסע סנחריב מלך אשור

ביהודה בשנת 701 לפני הספירה. המבנים העיקריים היו שישה מחסנים שהשתרעו על פני שטח של 600 מטרים רבועים, בקירותיהם נמצאו שרידי מזבח מאבני גזית (מסותות) עם ארבע קרנות. המזבח מעיד על קיומו של מקדש או מרכז דתי בעיר.

שאלת השאלה מתי פירקו את המזבח ומדוע שמרו את אבניו? במאה השמינית לפסה"נ בוצעה ביהודה רפורמה דתית על ידי המלך חזקיהו על מנת לרכז את הפולחן בירושלים. כנראה שבמסגרת המהלך זה פורק המזבח ונשמר על ידי שימוש משני בקירות המחסנים. בנוי המחסנים הכירו בחשיבות אבני המזבח וגזזו אותם אולי בכדי שקדושתם תשפיע על כלכלת העיר ובמיוחד על המחסנים שהכילו תבואות וסחורות. שימוש זה אפשר את שרידותם עד לימנו אנו. אבני המזבח המקוריות שנמצאו במחסנים שחוזרו למזבח שמוצג כיום בכניסה לתצוגה הארכאולוגית במוזיאון ישראל והצילום שלו מובא כאן.

יהודה לוי-אלדמע – אמן יוצר, מדריך חוגי אמנות ומורה דרך

מגילת אסתר – "...העם היהודי תמיד יחלץ בסופו של דבר מהמצוקה שבה הוא נתון"

בשבוע שעבר, בב' באדר, מלאו עשרים שנה למותו של אחי, נועם כהן ז"ל. נועם היה איש שב"כ שנפל בקרב עם מחבלים שטמנו לו מארב. לפני שנועם התגייס לשב"כ הוא טייל כמו צעירים רבים במשך חצי שנה בדרום אמריקה ובארה"ב. כל שבוע הוא כתב לנו מכתב בו פירט את קורותיו: איפה היה, מה ראה ומה הוא חושב על הדברים. הוא מתייחס לנופים, אנשים ותרבויות. במקומות בהם נתקל בקהילות יהודיות קטנות, נידחות או עשירות התייחס במכתביו גם למצבו של העם היהודי. מכתביו היפים כונסו לאחר מותו בספר 'מכתבים מנועם'. בשבוע של פורים הוא כותב כך:

"אני נמצא עכשיו בכפר נידח (מאוד!) בשם אסיס-ברזיל... אתמול בערב, מוצאי שבת קודש, קראנו את המגילה. בזמן הקריאה ראיתי ושמעתי בעיני רוחי את בנימין מילר קורא את המגילה, במיוחד את "איש יהודי היה בשושן... אשר הגלה מירושלים עם הגולה...". במנגינת 'איכה'. מוזר מאוד היה לקרוא לבד ולא ברוב עם וללא ההמולה מסביב. אין לי הסבר מדוע, אבל כאשר קראתי את המגילה הפסוק שנגע ללבי ביותר היה כאשר ביקש מרדכי לומר לאסתר "כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר...". מין תחושה, שהעם היהודי תמיד יחלץ בסופו של דבר מהמצוקה שבה הוא נתון. אם לא בדרך הקלה לכאורה, אזי בדרך אחרת, אבל בסופו של דבר הוא ישרוד."

כל שנה בעת קריאת המגילה עולות דמעות בעיני כשמגיעים לפסוקים אלה. אני שואלת את עצמי על מה חשב נועם כשציטט אותם. האם חשב על השגחת ה' בעולם, שתביא לפתרון? וזאת דווקא במגילה שבה לא מוזכר כלל שם ה'? האם ראה בדברי מרדכי את הגישה האופטימית האומרת: אני לא יודע איך, אבל יהיה בסדר בסוף? אולי ראה את הדרישה של מרדכי מאסתר כקריאה לכל אדם באשר הוא להרגיש אחריות כלפי הכלל ולקום ולעשות מעשה? האם ראה נועם את הקשר בין השליחות המוטלת על אסתר לבין השליחות שהוא וחבריו בשב"כ לוקחים על עצמם? האם כשקרא את הפסוק "רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר" חשב על עצמו ועל חבריו שהם יהיו אלה שידאגו להצלתנו בדור הזה?

כשקראתי את המכתב בפעם הראשונה לא התעמקתי בו עד כדי כך. לאחר נפילתו של נועם קיבלו הדברים משמעויות נוספות, אותן העליתי כאן על הכתב. מי שהכיר את נועם יודע שהוא היה אדם עליון, שמה, חייכן ואופטימי. חגיגות ומסיבות היו אהובות עליו. הוא אהב את החיים ונהנה מהם. אפשר ללכת בדרכו בלקיחת אחריות חברתית ציבורית; אפשר ללכת בדרכו בתרומה לביטחון המדינה ואפשר ללכת בדרכו בשמחת חיים ובהנאה מן החיים. או כפי שהוא היה - שילוב של כל אלה יחד. פורים שמח!

מנוחה כהן-אמיר, ראש החוג לחינוך חברתי-קהילתי במכללת אפרתה

נעים להכיר, משפחת מרגלית – דניאל וינטרוב מראיינת

מי במשפחה ובאיזה תחום אתם מתעסקים: בת-שחר (12, בכיתה ז' בתיכון אמית), נופת (10, בכיתה ה' בנתיב זבולון), תרצה (8, בכיתה ג' בנתיב זבולון), רווה (4, בגן ליבנה). נעמה עורכת-דין, ובעלת משרד במודיעין שבעיקר מלווה חברות היי-טק. אדר מנהל צוות פיתוח תוכנה בחברת VMWare, מתנדב כליצן רפואי באיילוב, ובעל תואר מרוקאי של כבוד.

מה הפעילות המשפחתית האהובה עליכם? טיולי קאמפינג (במיוחד בכנס הלהטוטנות השנתי בפסח) אפייה, שירה, יצירה, ריקודים סלונים (קרי: בסלון שלנו), וכמובן – קריאת העלון הקהילתי.

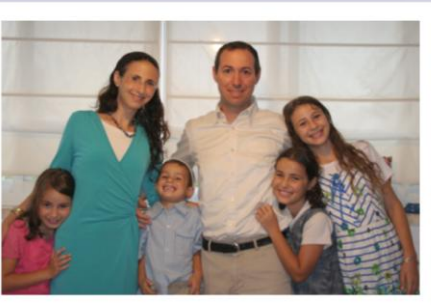
איך הגעתם למודיעין ולקהילת "דרכי נעם"? הגענו למודיעין לפני 7 שנים מסנסנה. זה היה במהלך טיול רגלי לאורך שביל ישראל והלכנו לאיבוד (זה היה בתקופה שלפני המצאת WAZE, כשהליכה לאיבוד עוד היה הסבר מקובל). דפקנו בדלת אקראית וביקשנו מים. אחרי שהציעו לנו גם מים לגמלים וגם להצטרף למניין שוויוני, ידענו שזה סימן. מיד ישבנו ולמדנו את נושא העליות לנשים במשך ארבעים יום וארבעים לילה. מאז אנחנו פה. יש בסיפור הזה סמליות מאוד עמוקה, אנחנו רק לא בטוחים מהי...

באיזה תחום אתם מעורבים בקהילה? אדר בוועדת נוהג ומנהג ונעמה בשנת שבתון אחרי מספר שנים בוועדת ילדים ושנתיים בוועד ההנהלה. כמו כן אנחנו עושים כמיטב יכולתנו להשתלב במינגליג שלאחר התפילה.

ספרו לנו אנקדוטה משפחתית מעניינת... נעמה עשתה שני שידוכים מוצלחים בחייה, והיות והגעעה לתפילה בזמן היא נושא שנמצא רק בתוכנית החזומש המשפחתית, היא שוקדת בשנים האחרונות על מציאת שידוך שלישי על מנת לשריין לעצמה מקום בגן עדן. כל מי שיש לו חברים או משפחה רווקים מוזמן לפנות. נעמה ואדר בעצמם הם פרי השידוך המוצלח של אח של אדר ואישתו: אור ולילה (אלו שמותיהם מיום היוולדם – באמת!).

איפה אתם רוצים להיות עוד 10 שנים? נעמה שואפת לשנות את תקנון העמותה ולחזור להיות חברת ועד הנהלת דרכי נועם למשך 20 שנה ברצף. אדר מקווה שבעוד 10 שנים הוא כבר יהיה 15 שנה בפנסיה, או לפחות יו"ר איגוד הליצנים הרפואיים בישראל. בת-שחר רוצה להיות בעלת קרקס מעופף ולהופיע מידי ערב על טיסן. נופת מקווה להיות מתחרה עזה של יהודה ורייצ'ל בתור אשת הסוכריות של הקהילה, ובמקביל לפתוח סטודיו לאומנות פוטס-מודרנית. תרצה מקווה להיות פאנור ריינג'ר ורווה רוצה רק אספקה בלתי מוגבלת של מלפפונים קלופים, מיץ תפוחים עם קרח, וסוכריות מיהודה.

האחריות למציאת כל קשר בין הדמויות המופיעות בכתבה זו לבין המציאות היא באחריות הקורא האמיץ. פורים שמח!

העלון הקהילתי של דרכי נעם, מודיעין